

УПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕС ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

© Дзевицька Л. С.

Розвиток методів і шляхів викладання іноземної мови студентам у вищих навчальних закладах не втрачає актуальності через необхідність випуску кваліфікованих кадрів. Предметом дослідження є методи та шляхи викладання. Мета – підвищення професійної компетентності викладачів через використання нових методів та шляхів викладання матеріалу. Наукова і практична значущість статті полягає у використанні запропонованих чітких підходів до використання інформаційних технологій у процесі викладання іноземної мови у вищих навчальних закладах, спрямованих на підвищення рівня сприйняття студентами викладеного матеріалу й розвитку відповідних мовних навичок. На основі узагальнення вітчизняного й зарубіжного досвіду пропонується упровадження нових інформаційних технологій в освіту як частини цілісного компоненту освіти, тобто бути обов'язковими для всіх національних ВНЗ. На практиці це сприятиме удосконаленню шляхів викладання, що вплине на випуск кваліфікованих кадрів.

Ключові слова: інформаційні технології, іноземна мова, застосування інформаційних технологій, педагогіка, викладання іноземної мови.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями

У професійній діяльності сучасного педагога особливу роль відіграють інформаційна компетенція і готовність до освіти та саморозвитку протягом усього життя. Сучасні дослідники визначають інформаційно-комунікаційну компетенцію як здатність вирішувати професійні завдання і проблеми в реальних ситуаціях педагогічної діяльності з використанням інформаційних і комунікаційних технологій. Нові умови вимагають перегляду методів навчання та організації навчального процесу. Сучасному суспільству необхідний вчитель з високим рівнем професійної компетентності, зокрема інформаційно-комунікаційної компетенції.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Проблема ситуація

Необхідність випуску компетентних спеціалістів зумовлює пошук нових шляхів викладання, збільшується інтерес до використання нових інформаційних технологій. Вплив нових інформаційних технологій на освіту цілком недосліджений, через новизну їх застосування. Багато досліджень присвячених використанню нових інформаційних технологій не мають практичних результатів застосування цих технологій, а тому не можливо визначити чіткі тенденції та робити висновки стосовно впливу нових інформаційних технологій не тільки на освіту, а й на економіку та соціум.

Мета наукового дослідження.

Дослідження було проведено з метою визначення впливу інформаційних технологій на формування професійної компетенції викладача; визначення чітких підходів до застосування інформаційних технологій у викладанні для реалізації педагогічних цілей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми, на яку спирається автор

Питання використання нових інформаційних технологій задля ефективного навчання мови перебувало в полі розгляду вітчизняними й зарубіжними науковцями. Так, О. Барієва вважає, що однією з цілей сучасного освітнього простору є його інформатизація. Головна мета впровадження інформаційних технологій у навчальний процес – підвищення його якості та ефективності. Інформатизації в значущості ступеня можна реалізувати в умовах упровадження в навчальний процес інформаційних технологій. В умовах сучасного динамічного розвитку суспільства й ускладнення його технічної і соціальної інфраструктури найважливішим стратегічним ресурсом стає інформація. Поряд із традиційними – матеріальними і енергетичними ресурсами – сучасні інформаційні технології, що дозволяють створювати, зберігати, переробляти і забезпечувати ефективні способи подання інформації споживачу, стали не тільки важливим фактором життя суспільства, а й засобом підвищення ефективності управління усіма галузями суспільного діяльності. Рівень інформатизації, окрім того, стає одним із суттєвих чинників ус-

пішного економічного розвитку й конкурентоспроможності регіону як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках [1, с. 228].

Сучасний рівень розвитку суспільства вимагає від тих, хто навчається досвіду адаптації й фахової реалізації в інформаційному просторі. У контексті мовної освіти процес актуалізує розгляд можливостей нових інформаційних технологій стосовно створення технологічного навчального середовища (тобто навчального середовища, у якому поряд із традиційними матеріалами та видами роботи використовуються можливості ресурсів нових інформаційних технологій та навчальні матеріали нового покоління), а також простору, що передає соціокультурну своєрідність досліджуваного лінгвосоціуму. У більшості публікацій науковці пропонують свій досвід щодо проведення мультимедійних конференцій та створення інтерактивних сайтів, вважають за необхідне відкрити новий портал для самоосвіти, де можна було б керувати навчанням мов, пропонувати тести для самоконтролю знань, які змогли б допомогти студентам визначити для себе рівні володіння мовою, організувати форуми для тих, хто мові навчається.

Як зазначає Л. Горбунова та О. Субботіна [2, с. 545], концентрація сучасних технічних засобів навчання сприяє модернізації освітнього процесу, стимулює розумову діяльність учнів / студентів, сприяє розвитку творчих педагогів, дозволяють в умовах дистанційного навчання розробити систему безперервного навчання, тим самим підвищуючи ефективність навчального процесу. Процес упровадження інформаційної технології в навчання досить складний і вимагає глибокого осмислення. З одного боку, вони відіграють важливу роль у забезпеченні ефективності освітнього процесу, з іншого, – актуалізується проблема темпу засвоєння студентами матеріалу за допомогою комп'ютера, тобто проблема можливої індивідуалізації навчання.

О. Кивлюк докладно описує процес упровадження інформаційних технологій в освіту як інформатизація освіти, тобто комплекс соціально-педагогічних перетворень, що пов'язані з оснащенням освітніх систем інформаційною продукцією, засобами й технологією; упровадження в систему освіти інформаційно-комунікаційних засобів та новітніх педагогічних технологій, що базуються на цих засобах [3, с. 196]. Пугачев та Газенаур зазначають, що існуючі в даний час засоби комп'ютерних і телекомунікаційних технологій в сфері освіти дозволяють реалізувати практично весь цикл навчання від лекцій до контрольних заходів. Застосування обчислювальної техніки в освіті дозволяє підвищити якість навчання, створити нові засо-

би виховного впливу, засоби ефективної взаємодії викладача і учня, прискорити передачу знань. Використання навчальних ІТ - ефективний метод для систем самоосвіти, продовженого навчання, а також для систем підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів [4, с. 33].

Садикова, Р.Ш. та іноземні науковці відзначають такий аспект навчання, як розвиток креативного письма у вигляді написання романів за допомогою електронного листування; діляться досвідом використання ігор та олімпіад для навчання мов; розповідає про переваги проведення мультимедійних конференцій, які розвивають різні компетенції (пропонуються усне та писемне спілкування під час проведення сеансів таких конференцій, писемне спілкування після конференції (електронне листування); говорять про переваги так званого кооперативного навчання за допомогою інтерактивних сайтів (наприклад, таких як Canal Reve, Imagiers чи Olyfran), які виступають як засіб комунікації, дають можливість «зустрічатися» на сайті, обмінюватися думками, точками зору, вести бесіду по різних проблемах, співпрацюючи, навчатись спілкуванню іноземною мовою; свідчить про ті можливості, які надає використання мережі Інтернет для розвитку як читання, так і письма на інтерактивних сайтах та форумах для спілкування та проведення конкурсів [5, с. 5]

Виклад основного матеріалу дослідження.

Одним із пріоритетних напрямків процесу інформатизації сучасного суспільства є інформатизація освіти, що становить систему методів, процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збору, обробки, зберігання, поширення і використання інформації в інтересах її споживачів.

Мета інформатизації полягає у глобальній інтенсифікації інтелектуальної діяльності за рахунок використання нових інформаційних технологій: комп'ютерних та телекомунікаційних.

Інформаційні технології надають можливість: раціонально організувати пізнавальну діяльність студентів у ході навчального процесу; зробити навчання більш ефективним, залучаючи всі види чуттєвого сприйняття студента в мультимедійний контекст й розвиваючи інтелект новим концептуальним інструментарієм; побудувати відкриту систему освіти, що забезпечує кожному індивіду власну траєкторію навчання; залучити до процесу активного навчання категорії студентів, які різняться здібностями і стилем навчання; використовувати специфічні властивості комп'ютера, що дозволяють індивідуалізува-

ти навчальний процес і звернутися до принципово нових пізнавальних засобів; інтенсифікувати всі рівні навчально-виховного процесу. На сучасному етапі формування професійної компетенції викладача зумовлено використанням інформаційних технологій, адже впровадження персонального комп'ютера, технології мультимедіа і глобальної інформаційної комп'ютерної мережі Інтернет впливає на систему освіти, викликаючи значні зміни в змісті і методах навчання іноземних мов. Перед сучасним учителем постає проблема пошуку нового педагогічного інструменту. У своїй педагогічній діяльності я прийшла до висновку, що в сучасних умовах, враховуючи велику і серйозну зацікавленість учнів інформаційними технологіями, можна використовувати цю можливість в якості потужного інструменту розвитку мотивації на уроках англійської мови. Використання комп'ютера у процесі навчання іноземної мови дозволяє якісно змінити контроль за пізнавальною діяльністю учнів, забезпечуючи при цьому гнучкість управління навчальним процесом. Роль викладача є проектувальною й організаційною, оскільки він добирає комп'ютерні програми до уроку, дидактичний матеріал й індивідуальні завдання, допомагає учням у процесі роботи, оцінює їх знання й розвиток. Застосування комп'ютерної техніки дозволяє здійснити обґрунтований вибір найкращого варіанту навчання.

Досвід деяких вищих навчальних закладів, які мають добре комп'ютерне оснащення, багатий набір навчальних засобів і необмежений доступ в Інтернет, часом призводить до парадоксальних висновків: студенти не поспішають використовувати наявні технічні можливості, їм притаманна низька мотивація для подолання психологічного бар'єру, який виникає під час навчання завдяки комп'ютерам. Усе це засвідчує, що багато з них мають потребу в додатковому навчанні й у спеціальних методиках. Використання нових інформаційних технологій є дуже широким, і є багато підходів, щоб реалізувати педагогічні цілі. Основними підходами серед них є:

Один-до-Багатьох (зв'язок між викладачем і студентами):

– Онлайн-класи (може містити нотатки до конспектів, задачі, доски оголошень, посилання на додаткові матеріали та вебсайти, ігри та чати).

– Перегляд іномовних телепередач, відео та інших матеріалів, які заздалегідь підготовлені вчителем.

– Викладач у мультимедійному класі задля викладення матеріалу використовує проектор або екран, інтерактивну дошку. Інформація може подаватися у вигляді слайдів Power Point, випусків новин, інтерактивних вебсайтів та інші.

– Дистанційне навчання, за допомогою відео-конференц зв'язку викладач може транслюватися у прямому ефірі до одної або багатьох класних. Студенти можуть спілкуватися з викладачем за допомогою чату або зворотного відеозв'язку.

Один-до-одного (спілкування викладача та студента):

– Викладач контролює індивідуальну активність студентів та їх прогрес за допомогою програми зворотного зв'язку.

– Викладач розглядає завдання та відповідає на питання.

– Один (студент самостійно вивчає матеріали курсу): а) інформаційні пристрої для читання підручників та інших матеріалів; б) інтерактивні уроки, вправи, ігри, доступ до яких студент отримує за допомогою персонального комп'ютера, мобільного телефону чи планшету; додатки на пристроях допоможуть передбачити та запропонувати контент студенту на основі його прогресу.

– Студент проводить дослідження, готує домашнє завдання за допомогою ноутбука або персонального комп'ютера.

Багато-до-багатьох (студенти спілкуються між собою): студенти спілкуються, обмінюються інформацією та спілкуються з людьми за межами класної кімнати; групові презентації студентів за допомогою технологій; курси для викладачів; викладачі мають доступ до навчальних матеріалів, вправ. Викладачі формують онлайн «спільноти» для обміну досвідом, отримання ідей на рівні адміністрації ВНЗ; упровадження автоматизованої системи оцінок (тестів тощо); покращення системи менеджменту ВНЗ. Відповідно до аналізу публікацій в Щорічнику досліджень ІЕТЕ, для успішного в довгостроковій перспективі впровадження нових інформаційних технологій в освіту повинно бути виконано як частина цілісного компоненту освіти, тобто бути обов'язковими для всіх національних ВНЗ, з інтеграцією єдиних навчальних програм.

На сучасному етапі недостатньо поставити комп'ютери й підключити їх до мережі Інтернет. Головним є визначення педагогічних аспектів нових інформаційних технологій як інструменту навчання, який був би інтегрованим у навча-

льний процес з урахуванням усіх аспектів викладання й навчання. Технології мають стати партнером студента, і багато уваги повинно приділятися тому, як студенти навчаються за допомогою студентів. Розуміння того, як студенти навчаються за допомогою технологій, підкреслює процес того, як викладачі навчаються за допомогою технологій.

Упровадження нових освітніх технологій є основою задля: підготовки студентів до майбутньої роботи; підвищення успішності студентів; сприяння стратегії активного навчання; підвищення самостійності та відповідальності студента за власне навчання; отримання студентами практичних навичок. Можливості комп'ютера виступати в ролі викладача в навчальному процесі оцінюються по-різному: від абсолютного їх заперечення до твердження про те, що комп'ютеру можуть бути передані всі основні і допоміжні функції викладача. Комп'ютер, вико-

нуючи низку навчальних функцій, не зможе повністю замінити викладача з огляду на об'єктивні причини, головними з яких є такі: 1) з допомогою комп'ютера не можуть бути повністю імітованими ті аспекти діяльності викладача, які пов'язані з його виховними функціями; 2) метою навчання також є розвиток комунікативної здатності особистості, комп'ютер не зможе замінити людського спілкування і зрозуміти таємницю людської думки. На сучасному етапі найбільш конструктивним вважається підхід, згідно з яким комп'ютер не слід протиставляти викладачеві, а доцільно розглядати його як засіб підтримки професійної діяльності майбутніх фахівців. У перспективі використання нових інформаційних технологій впливає на широкий спектр навичок студентів, а також впливає на освіту та педагогіку. Водночас висновок про те, що цей вплив негативний або позитивний, можна лише за наявності емпіричних даних.

Список використаних джерел

1. Бариева А. А. Внедрение современных информационных технологий в образовательный процесс [Текст] // Актуальные вопросы современной педагогики: материалы VI Междунар. науч. конф. (г. Уфа, март 2015 г.). – Уфа: Лето, 2015. – С. 228-230.
2. Горбунова Л. И., Субботина Е. А. Использование информационных технологий в процессе обучения // Молодой ученый. – 2013. – №4. – С. 544-547.
3. Кивлюк О.П. Глобалізація та інформатизація освіти в предметному полі філософії освіти / О.П.Кивлюк // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.] – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2014. – випуск №57. - С.192-200.
4. Пугачев В.М., Газенаур Е.Г. Роль информационных технологий в науке и образовании // Вестник кемеровского государственного университета – выпуск №3 - 2009 – с. 31-34.
5. Садыкова Р. Ш. Интерактивные методы обучения – требования времени // Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук. 2014. № 2.
6. Clijsters W., Verjans M. Olyfran.com: pour jouer avec le français // FDLM – Cle international – Paris, 2002. – № 323. – P. 37-38.
7. Durel F., Winnicka K. Ecriture creative en ligne: un roman par courriels // FDLM – Cle international. – Paris, 2002. – № 322. – P. 36-37.
8. Henri F., Lundgren-Carol K. Apprentissage collectif et nouvelles technologies / Les nouvelles technologies // FDLM – Cle international – Paris, 2002. – № 326. – P. 27-28.
9. Malin F. Creer un webzine // FDLM – Cle international – Paris, 2002. – № 332. – P. 31-33.
10. Torres M.-H. C. L'enseignement a distance et visioconference // FDLM – Cle international. – Paris, 2002. – № 323. – P 31-32.

REFERENCES

1. Barieva A. A. Vnedrenie sovremennih informatsionnih tehnologij v obrazovatelnij protses // Aktualnie voprosi sovremennoi pedagogiki: materiali VI Mezhdunar. nauch. konf. (Ufa, march 15). – Ufa: Leto, 2015. – Pp.228-230.
2. Gorbunova L. I., Subbotina E. A. Ispolsovanie informatsionnih tehnologij v protsesse obuchenija // Molodoi uchenij. – 2013. — №4. Pp. 544-547.
3. Kyvliuk O.P. Globalisatsija ta informatisatsija osviti v predmetnomu poli filosofii osviti / O. Kyvliuk// Humanitarnij visnik Zaporizkoji derzavnoji ingenernoji akademiji [zb. nauk. pr.] – Zaporijja: ZDIA, 2014. - vipusk №57. - Pp.192-200.
4. Pugachev V.M., Gazenaur E. G. Rol informatsionnih tehnologiy v nauke i obrazovanii // Vestnik kemerovskogo gosudarstvennogo universiteta – vipusk №3 - 2009 – Pp. 31-34.
5. Sadikova R. S. Interaktivnie metodi ovuchenija β trebovanie vremeni // Aktualnie problemi humanitarnih i estestvennih nauk. 2014. № 2.
6. Clijsters W., Verjans M. Olyfran.com: pour jouer avec le français // FDLM – Cle international – Paris, 2002. – № 323. – Pp. 37-38.
7. Durel F., Winnicka K. Ecriture creative en ligne: un roman par courriels // FDLM – Cle international. – Paris, 2002. – № 322. – Pp. 36-37.

8. Henri F., Lundgren-Carol K. Apprentissage collectif et nouvelles technologies / Les nouvelles technologies // FDLM – Cle international – Paris, 2002. – № 326. – Pp. 27-28.
9. Malin F. Creer un webzine // FDLM – Cle international – Paris, 2002. – № 332. – Pp. 31-33.
10. Torres M.-H. C. L'enseignement a distance et visioconference // FDLM – Cle international. – Paris, 2002. – № 323. – Pp. 31-32.

ДЗЕВИЦКАЯ Л.С. кандидат педагогических наук, доцент кафедры иностранных и делового украинского языков, Криворожский экономический институт Киевского национального экономического университета им. Вадима Гетьмана (Кривой Рог, Украина)

E-mail: dsevickayalarissa@mail.ru

ВНЕДРЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРОЦЕСС ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

Развитие методов и путей преподавания иностранного языка студентам в Высших учебных заведениях не теряет актуальности из-за необходимости выпуска квалифицированных кадров. Предметом исследования являются методы и пути преподавания. Цель - повышение профессиональной компетентности преподавателей путем использования новых методов и путей преподавания материала. Научная и практическая значимость статьи заключается в использовании предложенных четких подходов к использованию информационных технологий в процессе преподавания иностранного языка в высших учебных заведениях, направленных на улучшение восприятия студентами изложенного материала и развития соответствующих языковых навыков. Как вывод предлагается, что внедрение новых информационных технологий в образование должно быть выполнено как часть целостного компонента образования, то есть быть обязательными для всех национальных вузов. На практике это будет способствовать улучшению путей преподавания, повлияет на выпуск квалифицированных кадров.

Ключевые слова: информационные технологии, иностранный язык, применение информационных технологий, педагогика, преподавание иностранного языка.

Dsevickaya, Larisa – PhD in Pedagogy, Associate Professor of the Department of foreign and Ukrainian business languages, Kryvyi Rih economic institute of Vadim Hetman Kyiv National Economic University (Kryvyi Rih, Ukraine)
E-mail: dsevickayalarissa@mail.ru

IMPLEMENTATION OF INFORMATION TECHNOLOGY IN FOREIGN LANGUAGE EDUCATIONAL PROCESS IN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENT

Development of methods and ways of teaching of foreign language to students in higher educational institutions does not lose relevance because of the need to produce qualified personnel. The subject of research is the methods and ways of teaching. The goal is to improve the professional competence of teachers through the use of new methods and ways of teaching. The scientific and practical significance of the article is to use a proposed ways of teaching while using of information technology in the teaching process of foreign language in higher education institutions to improve the perception of the students of the material and the development of appropriate language skills. As a conclusion it is proposed that the introduction of new information technologies in education should be carried out as part of an integral component of education, that it has added to all national universities. In practice, this will help to improve the ways of teaching that eventually will impact on the produce of qualified personnel.

Keywords: information technology, foreign language, IT applying, pedagogy, teaching.

Рекомендовано до публікації д-р філос. наук, проф. Білогур В.С.
Дата надходження 18.01.2017